

Historien om et brev - Balbo i Grønland 1933?



Når man samler breve kan interessen for at analysere forsendelsen i bund somme tider udvikle sig til en hel detektivhistorie.

Af en italiensk handler købte jeg i London det her viste danske brev. Det er et anbefalet brev sendt 7. maj 1933 fra København 21 (= postkontoret i Hovedbanegårdens afgangshal). Der er 20 øre i gebyrmærker på forsendelsen, som i øvrigt er afstemplet kl 13.30. 7.5.1933 faldt på en søndag. Dette får mig til udrydde en almindelig misforståelse: at anvendelsen af gebyrmærker kun skete ved modtagelse af forsendelser udenfor kontortiden. Der gjaldt helt særlige regler ved Indleveringspostkontor 21, som det fremgår af følgende citat fra ”Beretning om virksomheden 1917-1967”, bind 1, s.238:

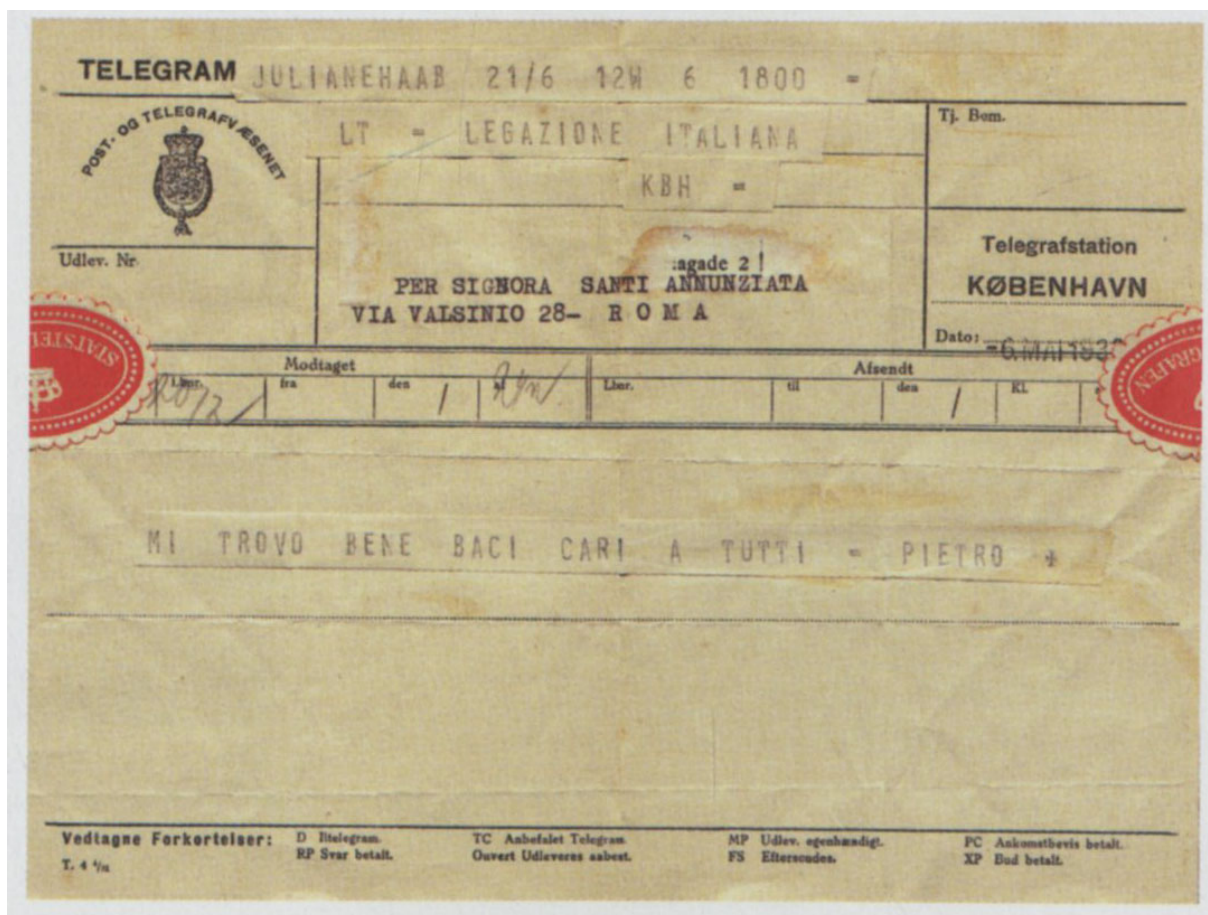
”Modtagelse af postforsendelser uden for kontortiden mod et særligt gebyr var blevet legaliseret i september 1916 ved en tilføjelse til postanordningen af 1913. Gebyret herfor var fra 1. oktober 1916 fastsat til 10 øre. Bestemmelsen er dog kun blevet brugt nogle enkelte steder. En særordning gælder for indleveringspostkontor 21 på Københavns Hovedbanegård, hvor

der betales gebyr for al indlevering undtagen almindelige ekspresforsendelser og telegrampostanvisninger. Fra 1. juli 1920 forhøjedes gebyret til 20 øre, men nedsattes igen til 10 øre fra 1. januar 1934 (undtagen ved indleveringspostkontor 21). Fra 1. juli 1946 var gebyret på ny 20 øre og fra 15. marts 1962 50 øre (også gældende for indleveringspostkontor 21).”

Brevets afsender er ”R. Legazione D’Italia” i København. Og modtageren er en Fru Santi Annunziata i Rom.

Brevets indhold var bevaret – og nu kommer det interessante: Det var et telegram. Den italienske frimærkehandler kunne ikke forstå, hvorfor man puttede et telegram ind i et anbefalet brev. Hvorfor blev det ikke bare sendt som telegram?

Den opmærksomme læser kan se på afbildningen, at telegrammet er afsendt fra Julianehåb i Grønland. Modtageren er den italienske ambassade. Telegrammet er sendt og modtaget 6. maj 1933. Teksten er: ”Mi trovo bene baci cari a tutti = Pietro”. Italienskyndige i min omgangskreds har fået det til: ”Jeg har det godt kys dyrebare til alle Pietro”.



Men hvad laver en italiener i Julianehåb i sommeren 1933? Var det en ekspedition?

Jeg tror efterhånden, at leksika bliver overflødige. Fordi ved simple opslag på nettet vælter svarene ind. Jeg skrev "Julianehåb – 1933 – Italien" i min browser og hurtigt skabtes et overblik over hvilken historie, der gemmer sig i telegrammet.

En artikel fra tidsskriftet "Grønland" nr. 2 – 2000 om lægen Axel Laurent-Christensen giver antydningen af et svar. Laurent-Christensen var ansat i Grønland som læge. I perioden 1930 til 1950 var han distriktslæge i Julianehåb.

Om året 1933 skriver han bl.a.:

"Jeg havde tidligere i Julianehåb i 5 måneder været daglig sammen med en italiensk meteorologisk ekspedition, som arbejdede der under Balbos formationsflyvning over Atlanterhavet i 1933, havde lært noget italiensk og havde oprettet lægestation ved Julianehaabsoen for det tilfælde Balbo skulle mellemlande i Grønland, som der var stor mulighed for. Lederen af ekspeditionen, senere general Emilio Draghelli blev min gode ven, og hos ham og signora Draghelli havde jeg et hjem under mit 13 måneders ophold i Rom." (i 1937-38).

Laurent-Christensen besøgte nemlig senere Italien, og blev via Draghelli introduceret til Italo Balbo, som nu var generalguvernør i Tripolis. Balbo takkede Laurent for den hjælp og gæstfrihed han havde vist hans folk i Grønland og forærede ham en rejse med bil 700 km ned i Tripolis til grænsebyen Gadames.

Italo Balbo

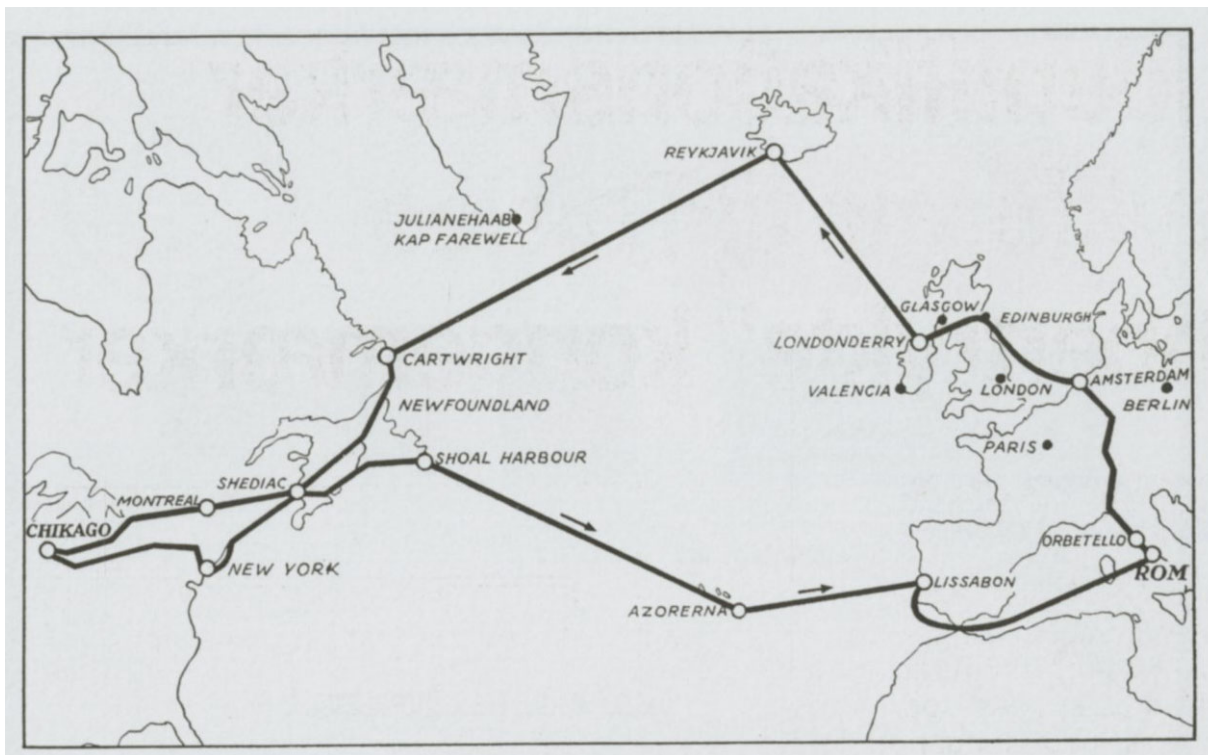
Men hvem er Balbo, hvad er hans atlantehavsflyv-

ning og kan der siges mere om denne italienske ekspedition til Grønland?

Italo Balbo gennemførte flere berømte flyvninger over Atlanten i perioden 1930 til 1933. I 1930 fløj han i eskadre med 10 vandflyvere tur-retur Rom-Rio de Janeiro. I 1933 gennemførte han en tilsvarende flyvning fra Italien via Island til Chicago og retur over Azoerne. Turen startede 1. juli 1933 og var afsluttet 12. august. Der blev både i Italien og i Island udgivet særlige frimærker til brug for denne flyvning. Begge udgave er sjældne og kostbare, især på forsendelser. Jeg behøver vist blot at sige "Hopflug Italia", og der går kuldegysninger ned ad ryggen på enhver Islandsamler.

Den rute, flyene fulgte, kan ses på afbildningen. Fra Rom over Europas fastland til Amsterdam, via Londonderry til Island (ankomst 4. juli). Vejret drillede Balbo, så eskadren måtte opholde sig i Island helt frem til den 12. juli, før man kunne flyve videre. Turen gik via Labrador til Chicago til verdensudstillingen der. Formålet var selvfølgelig propaganda – at vise hvad den italienske fascistiske stat var i stand til. Det foregik i øvrigt også som en fejring af 10 års dagen for den fascistiske magtovertagelse i Italien i 1923. Ligesom Zeppelin-flyvninger foregik dette før krigstommen begyndte at lyde, så Balbo og hans folk blev overalt – også i USA – mødt med begejstring over den store bedrift og de flotte maskiner.

I sin bog: "Med Luftarmada över Atlanten" fra 1933 (den er oversat til svensk) beskriver Balbo også forberedelserne til turen. I 1932 sendte han et par



ekspeditioner ud. Bl.a. kaptajn Reccagno som tog på rekognosering langs Grønlands vestkyst. Han fandt frem til, at den mest egnede landingsplads var i nærheden af Julianehåb. Den er lang og smal og ligger mellem skyhøje bjerge, hvorfor kun en maskine ad gangen med største forsigtighed kan lander der. Men den ligger beskyttet for stormene fra Kap Farvel og for isbjergene fra Davis og Danmarksstræderne. En kaptajn Abbriata foretog en lignende ekspedition til Labrador og fandt bl.a. stedet Cartwright som senere blev anvendt som landingsplads. Island blev fastsat som en nødvendig base, ja faktisk som turens egentlige udgangspunkt.

Den tyske flyver von Gronau rådede Balbo bl.a. om de meteorologiske forhold i Nordatlanten, og især den pludselige tåge, der opstår. Derudover påpegede han også faren fra de mange isbjerge, der var i farvandene ved Grønland om sommeren. Von Gronau anbefalede den tyske meteorolog professor Baumann, som senere blev leder af den meteorologiske station, italienerne satte op i Julianehåb. Den militære leder af ekspedition blev kaptajn Emilio Draghelli.

Emilio Draghelli

I Tjenestemeddelelser vedrørende Grønlands Styrelse 1933-37 står der s. 9-10:

„Følgende kreditiver er udfærdigede:

(...)

For Flyverkaptajn Emilio Draghelli.

Italiensk Capitaine pilote Emilio Draghelli som leder af den med S/S "Hans Egede" 1. rejse 1933 til Julianehaab udgaaende italienske Ekspedition, der skal forberede et eventuelt Støtte- og Basispunkt ved Kolonien til Brug for den under Ledelse af den italienske Luftfartsminister, General Balbo paatænkte italienske Verdensflyvning sommeren 1933 med 20 italienske Militær-Flyvefartøjer. Med Ekspeditionen følger

Kaptajnlojtnant W. Salicath fra den danske Flaade som Tolk og Medhjælper. Kreditivet er gældende for et Beløb af indtil 30 000 Kr.

Det paalægges Kolonibestyrerne at hjemsende Opgørelse over Mellemværendet med de nævnte Rejsende, samtidig med at disse hjemgaar, bilagt med det ene Eksemplar af Modtagelsesbeviserne, paa hvilke Kontanter og Varer (uden vedføjet Pris) specificeres hver for sig, hvorefter Afregning vil finde Sted.”

Ved Julianehåb befandt sig i øvrigt også den stærkeste radiostation. De grønlandske radiotelegrafstationerne blev oprettet i 1925 (i Godhavn, Angmagalik, Godthåb og Julianehåb). Den sidste kunne nå til Reykjavik. I 1927 blev senderen i Julianehåb så stærk, at den kunne kommunikere direkte med Lyngby Radio i Danmark.

Balbo fik god brug for sin meteorologiske station på Grønland, da han var ankommet til Island. Det var Balbos intention at foretage flyvning fra Island til Labrador uden mellemlanding. Julianehåb var kun en nødstation. Professor Baumanns daglige observationer sendt til Balbo i Reykjavik per telegraf bestemte, hvornår afrejsen blev foretaget. Og det var så den 12. juli om morgenen.

Inden aften havde man nået den nordamerikanske kyst.

Balbo og posthistorien

Det posthistoriske har Balbo ikke skrevet noget om sin bog. Det var sikkert blot et nødvendigt onde. Jeg har umiddelbart mulighed for at henvise til to illustrationer: det ene er stemplet Reykjavik 7. juli og afbildet i Örjan Lünings bog: Luftpostens historie i Norden, s. 185 og det andet pryder forsiden på Frimærkesamleren november 1989. Det sidste er afstemplet 9. juli i Reykjavik. Hvor mange forsendelser, der kendes, ved jeg ikke. Teoretisk blev der befordret 298 stk. fra Is-



land. De er derfor sjældne og dyre. Tillægsportoer på forsendelserne fra Island var 16 kr. Derfor de 3 værdier 1 kr., 5 kr. og 10 kr. med overtryk: "Hopflug Italia". Der blev også udgivet særlige italienske frimærker – AFA 380-81 – som korrekt afstemplet er meget sjældne.

Telegrammet til mama?

Men tilbage til telegrammet. Det drejer sig ganske givet om en menig deltager i den meteorologiske ekspedition til Julianehåb – Pietro - som har fået lov til at sende et telegram hjem til sin kone (eller sin mor) selvom det nu nok er kæresteren ("dyrebare"). Telegrammet er sendt til den italienske ambassade. Man kan se resterne af en adresse på Kristianiagade i am-

bassadekvarteret. Her har man skyndt sig at viderebefordre telegrammet. Dog ikke som telegram. Det var jo trods alt meget dyrere at sende et telegram end et brev. Sandsynligvis er det hele ekspeditionen, som har fået lov at sende telegrammer til Italien, da de ankom til Grønland. Sikkert en aftale man lavede, da man passerede København på vej op. Det kunne forklare de tal, der står på forsiden: "7" er overstreget og i stedet står der "6". Der er måske brev nr. 6 i bunken.

Helt sikker på, at det hele forholder sig således, kan jeg naturligvis ikke være. Udlændinge kunne dog ikke bare rejse frit ind i Grønland. Man skulle have rejsekreditiver. I de omtalte Tjenestemeddelelser findes der ikke i 1933 noget om andre italienske besøgende i Julianehåb. Så mon ikke?